

საკონსულტაციო საბჭოს სხდომა

31.07.2017

ოქმი

2017 წლის 31 ივლისს დაცული ტერიტორიების სააგენტოში საკონსულტაციო საბჭოს რიგით მეცხრე სხდომა გაიმართა.

სხდომას ესწრებოდნენ:

- 1) დავით მარკოზაშვილი - სააგენტოს თავმჯდომარე;
- 2) პაატა შანშიაშვილი - დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის ექსპერტი, აშშ შინაგან დეპარტამენტის საერთაშორისო ტექნიკური დახმარების პროგრამის (US DOI – ITAP) მრჩეველი (საბჭოს წევრი);
- 3) თეა ბარბაქაძე - კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ეროვნული კოორდინატორი, პროექტის მენეჯერი (საბჭოს წევრი);
- 4) გიორგი დვალაშვილი - თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასისტენტ-პროფესორი (საბჭოს წევრი);
- 5) ირაკლი შავგულიძე - სახეობათა კონსერვაციის ცენტრი „ნაკრესი“-თავმჯდომარე, კონსერვაციის პროგრამის კოორდინატორი (საბჭოს წევრი);
- 6) ზურაბ ჯავახიშვილი - ილიას უნივერსიტეტთან არსებული დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა ინსტიტუტის დირექტორი (საბჭოს წევრი);
- 7) რამაზ გოხელაშვილი-გფა კონსალტინგ გრუპის წარმომადგენლობა საქართველოში “დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში-საქართველო” პროექტის უფროსი ტექნიკური მრჩეველი;
- 8) ირაკლი მაჭარაშვილი - „მწვანე ალტერნატივა“-ს კონსერვაციის პროგრამის კოორდინატორი (საბჭოს წევრი);
- 9) ზურაბ გურიელიძე - ააიპ (ა) თბილისის ზოოლოგიური პარკის დირექტორი;
- 10) მარიკა ქავთარიშვილი- IUCN -ის კოორდინატორი საქართველოში;
- 11) ხათუნა წიკლაური - დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის მთავარი სპეციალისტი;
- 12) თომა დეკანოიძე - თავმჯდომარის მოადგილე, დაცული ტერიტორიების სააგენტო;
- 13) გიორგი ჩხეიძე-სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე;
- 14) ლია სალია-დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის მთავარი სპეციალისტი;
- 15) ოთარ წამალაიძე-ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დირექტორი;
- 16) ნატო სულთანაშვილი-დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის უფროსი;
- 17) მაია წიგნაძე - სხდომის მდივანი.

სხდომა გახსნა დაცული ტერიტორიების თავმჯდომარემ დავით მარკოზაშვილმა, რომელიც მიესალმა საბჭოს წევრებს და წარუდგინა საბჭოს სხდომაზე განსახილველი საკითხები.

სხდომაზე განიხილებოდა შემდეგი საკითხები:

1. ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გერგეთისაკენ მიმავალი გზის მშენებლობა-რეაბილიტაციის მიზნით 800 ძირი ხის ჭრის საჭიროების შესახებ გზების დეპარტამენტის მიერ ჩასატარებელი სამუშაოებისთვის;
2. ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოებასთან დაკავშირებით - გეგმარებითი ტერიტორიის შემცირების საკითხი;
3. კინტრიშის დაცული ტერიტორიების რეკატეგორიზაციის საკითხი - UNESCO-ს მსოფლიო მემკვიდრეობის სიაში წარდგენასთან დაკავშირებით;
4. არაგვის დაცული ლანდშაფტის შექმნის საკითხი;

1. სხდომის პირველ საკითხად განიხილულ იქნა ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე გერგეთისაკენ მიმავალი გზის მშენებლობა-რეაბილიტაციის მიზნით 800 ძირი ხის ჭრის საჭიროების შესახებ გზების დეპარტამენტის მიერ ჩასატარებელი სამუშაოებისთვის;

მომხსენებელი: თომა დეკანოიძე

თომა დეკანოიძემ ისაუბრა სოფელ გერგეთში სამების ტაძართან მისასვლელ გზაზე ამჟამად არსებულ სიტუაციაზე. მან აღნიშნა, რომ დღეში 200-მდე „დელიკა“ გადაკვეთს სოფელს (ემსახურება ტურისტების გადაყვანას) და ახორციელებს მინიმუმ 3-ჯერ ასვლას სამებასთან. ამას ემატება ვიზიტორები, რომლებიც თავისი ტრანსპორტით ამოდიან გერგეთში. ეს ყველა არის მაღალი გამავლობის მანქანა, რომელთა გადაადგილება იწვევს სოფელში ხმაურსა და მტვერს. საგზაო დეპარტამენტის მიერ იგეგმება ამ გზის გადატანა სოფლიდან მდინარე ჩხერის ხეობისკენ, ხოლო ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე შეუერთდება არსებულ გზას და მოხდება მისი გაფართოება. აღნიშნულ სამუშაოებთან დაკავშირებით საჭიროა 60 კუბური მეტრის - 800 ძირი ხის (წვრილმზომი) მოჭრა, რომლის ნაწილიც შედის ეროვნულ პარკში. ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე სამუშაოების ჩატარებასთან დაკავშირებით მუნიციპალური განვითარების ფონდს სჭირდება ნებართვა სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის შესახებ. აღინიშნა, რომ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება უკვე ჩატარებულია და შესაბამისი მშენებლობის ნებართვა კი - გაცემული.

აზრი გამოთქვას:

ირაკლი მაჭარაშვილმა გამოთქვა მოსაზრება, რომ საჭიროა გადამოწმდეს ტყითსარგებლობის ნებართვის გაცემის შესაბამისობა არსებულ კანონმდებლობასთან. ტყის კოდექსის თანახმად, ეს ტერიტორია წარმოადგენს ტყის სუბალპური ზოლს. ტყის კოდექსის 98-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, „ტყის სუბალპურ ზოლში აკრძალულია ხე-ტყის დამზადება, გარდა

მავნებლებით დასახლებული ზეხმელი ხეების მოჭრისა და მიწაზე დაყრილი მოთხრილ-მოტეხილი ხე-ტყის დამზადებისა“. საქართველოს მთავრობის 242-ე დადგენილების, „ტყითსარგებლობის წესის“ თანახმად, სუბალპური ტყე განეკუთვნება „განსაკუთრებული ფუნქციური დანიშნულების უბანს“ (გფდუ). ამავე დადგენილების 60¹ მუხლის თანახმად, ტყითსარგებლობა დაშვებულია „განსაკუთრებული ფუნქციური დანიშნულების უბნის“ ტერიტორიებზე მხოლოდ შემდეგი მიზნებით: სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მიღება, ასევე ტყის ფონდში არსებული ბაღებითა და ვენახებით სარგებლობა (მერქნიანი მცენარეების მოჭრის გარეშე, დროებითი შენობის ან/და ნაგებობის განთავსების უფლებით); სათიბად (მერქნიანი მცენარეების მოჭრის გარეშე); თევზის მეურნეობის მოსაწყობად (მერქნიანი მცენარეების მოჭრის გარეშე, დროებითი შენობის ან/და ნაგებობის განთავსების უფლებით); რეკრეაციული, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნებისათვის (მერქნიანი მცენარეების მოჭრის გარეშე, დროებითი შენობის ან/და ნაგებობის განთავსების უფლებით); ტყით დაუფარავ ფართობებზე კვებისა და სხვა დანიშნულების დროებითი შენობის ან/და ნაგებობის მოწყობა (მერქნიანი მცენარეების მოჭრის გარეშე); პლანტაციური მეურნეობის წარმოების მიზნით (დროებითი შენობის ან/და ნაგებობის განთავსების უფლებით). ჩანაწერი საკმაოდ ორაზროვანია იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად ვრცელდება ეს რეგულირება დაცული ტერიტორიების ტყის ფონდზე. თუ არ ვრცელდება, მაშინ უფრო უარესი რეგულირება გამოდის - სუბალპური ზოლი, რომელიც მდებარეობს სამეურნეო ტყის ფონდში, უფრო დაცულია, ვიდრე დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არსებული სუბალპური ტყე. მან ასევე აღნიშნა, რომ სამუშაოები გზის მდ. ჩხერის ხეობაში გადატანასთან დაკავშირებით უკვე დაწყებულია. თუ ამ საქმიანობაზე გზშ უკვე ჩატარდა და მისი შესაბამისი ნებართვა უკვე გაიცა, ეს კიდევ ერთხელ ადასტურებს არსებული კანონმდებლობის სისუსტეს, როდესაც ტყითსარგებლობის ნებართვის გაცემა ხდება პოსტ-ფაქტუმ და ტყის ჭრა არ წარმოადგენს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ნაწილს. საჭიროა დაინერგოს პრაქტიკა, რომ არა უკვე დაზიანებულის და გაფუჭებულის შემდგომ, არამედ მანამდე მოხდეს საკიხის შეთანხმება და შესაბამისი ზომების მიღება. მართალია ჩხერის ხეობა არ შედის ეროვნული პარკის საზღვრებში, მაგრამ მაინც მნიშვნელოვანია ამ საკითხისადმი ყურადღების გამახვილება, რადგანაც აღნიშნულ ტერიტორია არის ქაცვების გავრცელების მნიშვნელოვანი არეალი და წარმოადგენს ფრინველების მნიშვნელოვან საბინადრო ადგილს - ერთ-ერთ ყველაზე მიმზიდველ ადგილს ეკოტურიზმისათვის. ამავდროულად აქ ასევე არის მნიშვნელოვანი საჯიხვეები. ასევე ახლა ვიზიტორი მიდის მხოლოდ ერთი ადგილის სანახავად, რომ განვითარდება ეროვნული პარკი შემდეგ უკვე შემცირდება ნაკადი ამ გზაზე.

ზურაბ ჯავახიშვილმა ისაუბრა ჩხერის ხეობაში არსებული ბიომრავალფეროვნების განადგურების შესახებ. მან აღნიშნა, რომ ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით რისი გაფუჭებაც შეიძლებოდა, მისი მნიშვნელოვანი ნაწილი უკვე გააფუჭა აღნიშნულმა მშენებლობამ.

ზურაბ გურიელიძემ აღნიშნა, რომ ჩხერის ხეობის ფერდობები მნიშვნელოვანი საჯიხვეებია, რომელსაც გაფართოვება სჭირდება. ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით ეს საჯიხვეები გაცილებით მნიშვნელოვანია, ვიდრე ის ტერიტორია - ტყის მონაკვეთი, რომელსაც დღის წესრიგით განვიხილავთ.

თომა დეკანოიძემ უპასუხა ირაკლი მაჭარაშვილის მიერ დასმულ შეკითხვას კანონთან შეუსაბამობის შესახებ, რომ ეს არ არის ტყის სარგებლობის ტიპური ფორმა, არამედ საზოგადოების საჭიროებიდან გამომდინარეა. ასევე აღნიშნა, რომ ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოების დროს მდ. ჩხერის აღნიშნული მონაკვეთის ეროვნულ პარკში შემოყვანაზე არ იყო თანახმა ადგილობრივი მოსახლეობა.

დაადგინეს:

საბჭოს წევრებმა გზის პროექტის განსახორციელებლად სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის ნებართვის გაცემას, მოსახლეობის საჭიროებების, ასევე სახელმწიფო მნიშვნელობიდან და მისი უალტერნატივოებიდან გამომდინარე დაუჭირეს მხარი. თუმცა აღნიშნეს, რომ საჭიროა მოხდეს იმ ტერიტორიების, რომელიც არ შემოდის ეროვნული პარკის საზღვრებში-კერძოდ ჩხერის ხეობაში საჯიხვეებისა და ქაცვის გავრცელების ადგილების დაცვა-შენარჩუნება.

2. სხდომის მეორე საკითხად განხილულ იქნა ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოებასთან დაკავშირებით - გეგმარებითი ტერიტორიის შემცირების საკითხი;

მომხსენებელი: თომა დეკანოიძე

თომა დეკანოიძემ გააკეთა იმ სამუშაოების მიმოხილვა, რომელიც ჩატარდა ბოლო პერიოდში ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოებასთან დაკავშირებით დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში-საქართველოს მხარდაჭერით. მომზადდა კანონპროექტი, რომელიც გაეგზავნა სამინისტროებს. ენერგეტიკის სამინისტრომ და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროებმა კანონპროექტს ვიზა არ მისცეს - გამოიგზავნა კანონპროექტი შენიშვნებით. შენიშვნების მიზეზს კი წარმოადგენს ის ეკონომიკური აქტივობები, რომელიც დაგეგმილია გეგმარებით ტერიტორიებზე. ეს პროექტებია: სათხილამურო ტურიზმის განვითარება, გუდაურიდან კობის მონაკვეთამდე. ეკონომიკის სამინისტროში არსებობს დაგეგმილი მონახაზი, სადაც მოხვედრილია როგორც არსებული, ასევე გეგმარებითი ტერიტორიები, სულ 163 ჰექტარი. კიდევ ერთი პროექტი გულისხმობს ხდის ხეობაში, ახლად აშენებული მცირე ჰესის ზემოთ კიდევ ერთი ჰესის აშენებას.

აზრი გამოთქვას:

თეა ბარბაქაძემ იკითხა ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით რამდენად მნიშვნელოვანი ტერიტორიებია შეყვანილი ამ მონახაზში.

თომა დეკანოიძემ უპასუხა, რომ მაღალი მთის ეკოსისტემები ყველგან მნიშვნელოვანია ხევში. ჩვენ როდესაც გაფართოებაზე ვმუშაობდით მაქსიმალურად შევამცირეთ ის არეალი, რომელიც ეკონომიკური საქმიანობისთვის მნიშვნელოვან ადგილებს წარმოადგენს.

ირაკლი მაჭარაშვილმა აღნიშნა, რომ ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოებასთან დაკავშირებით მომზადებული პროექტი, რომელიც რამდენიმე თვის წინ საბჭოს გაფართოებულ სხდომაზე წარმოადგინა დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამამ, პირობის თანახმად საბჭოს წევრებისთვისაც უნდა გამოეგზავნათ განსახილველად და საჯარო განხილვებისთვისაც უნდა გამოექვეყნებინა დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავის ვებ-გვერდზე. სამწუხაროდ, ეს არ მოხდა. საჯარო განხილვები და საზოგადოების მხარდაჭერა არის ის ინსტრუმენტები, რომლებსაც აქტიურად უნდა იყენებდეს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო და დაცული ტერიტორიების სააგენტო. ამ შემთხვევაში საზოგადოება დადგებოდა გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს გვერდით. სამწუხაროდ, ყაზბეგის რაიონში მიმდინარეობს არაერთი ენერგეტიკული და ეკონომიკური პროექტი, რომლებზეც არსებობს სხვადასხვა კორუფციული გარიგების ეჭვი. მაგალითად, საჯარო რეესტრის მიხედვით, ყაზბეგის რაიონში აქტიურად ირეგისტრირებენ მიწებს იმ ადგილებში, სადაც გადამცემმა ხაზებმა უნდა გაიაროს, რათა შემდეგ კომპენსაციები მიიღონ. ამგვარი პროექტი კი სახელმწიფოებრივ საჭიროებად ცხადდება. 500 კილოვოლტიანი გადამდემი ხაზი კი სინამდილეში ან რუსეთის ენერგოსისტემას შეუერთებს საქართველოს ენერგოსისტემას, რაც ჩვენს ენერგოდამოუკიდებლობაზე ცუდად იმოქმედებს, ან საერთოდ არაფერს არ შეუერთდება და დარჩება მშენებლობად მშენებლობისათვის. მან საბჭოს წევრებს გაახსენა წინა სხდომაზე განხილული საავტომობილო გვირაბის საკითხი, რომელიც საბჭოს დღის წესრიგში შეტანილი იყო როგორც დაცული ტერიტორიიდან ფართობის ამორიცხვასთან დაკავშირებული საკითხი. საბოლოო ჯამში კი საბჭოს მსჯელობა გამოყენებული იქნა გზ-დან პროექტის გასათავისუფლებლად. საბოლოოდ, რეგიონული განვითარებისა ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ გამოცხადებულ გვირაბის მშენებლობის ტენდერში კი გაიმარჯვა კომპანია „ფერიმ“, რომელიც უკავშირდება რეგიონული განვითარებისა ინფრასტრუქტურის მინისტრის - ზურაბ ალავიძის სახელს. „ფერი“ ახორციელებდა „დარიალჰესის“ მშენებლობას, რომლის დირექტორიც სწორედ ზურაბ ალავიძე იყო. მართალია პირდაპირ არ შეიძლება კორუფციაზე საუბარი, თუმცა ეს გარემოემები ბევრ კითხვას ბადებს. საბჭოს წევრები კი ასეთი გარიგებების ნაწილი არ უნდა გახდნენ.

ოთარ წამალაიძემ დააზუსტა, რომ დაგეგმილი სათხილამურო ტრასა გაივლის დეკანოებზე, რომელიც როჭოს ჰაბიტატს წარმოადგენს და ნაწილობრივ შედის არსებული ეროვნული პარკის ფარგლებში.

ირაკლი მაჭარაშვილმა განაცხადა, რომ ჩვენ კანონმდებლობის ფარგლებში შეგვიძლია უარი ვუთხრათ ამ ტერიტორიების დათმობაზე, რადგანაც ამ ტერიტორიებზე „წითელი ნუსხის“ სახეობებია. დაცული ტერიტორიის შექმნა წარმოადგენს „წითელი ნუსხის“ სახეობების დაცვის საუკეთესო საშუალებას. მთავრობა თუ წინააღმდეგი იქნება დაცული ტერიტორიის შექმნის, ეს არ ნიშნავს, რომ მათ დაცულ სახეობებზე ზრუნვის ვალდებულება მოეხსნებათ, ან

ისეთი საქმიანობის განხორციელება გახდება შესაძლებელი, რომელიც სახეობების საბინადრო გარემოს გააუარესებს.

თეა ბარბაქაძემ დაამატა, რომ აუცილებელია უარი ვუთხრათ არსებული ტერიტორიების ჩამოჭრაზე, თუმცა გეგმარებითი გაფართოების ტერიტორიები შესაძლოა გადაიხედოს იმის გათვალისწინებით, რომ შენარჩუნდება არსებული.

ირაკლი შავგულიძემ აღნიშნა, რომ ეს საკითხი სცდება სააგენტოს კომპეტენციას და სამინისტრო უნდა ჩაერთოს და დადგეს მყარ პოზიციაზე, რადგანაც ასეთი საკითხები ინსტიტუციურად მაღალ დონეზე უნდა გადაწყდეს.

თომა დეკანოიძემ აღნიშნა, რომ გეგმარებითი დაცული ტერიტორიები მინისტრთან იყო შეთანხმებული და სწორედ მისი ინიციატივაა, რომ ვკითხოთ საბჭოს თავისი აზრი და მივიღოთ რეკომენდაციები. როდესაც საქმე ეხება ტერიტორიების გაფართოებას ან შექმნას ეკონომიკისა და ენერგეტიკის სამინისტროები ასახელებენ ციფრებს, ჩვენ კი არ გვაქვს იმის რესურსი რომ ეს ციფრებში, მონეტარულად შევავსოთ.

ამაზე ირაკლი მაჭარაშვილმა განაცხადა, რომ ჯერ ერთი ენერგეტიკის და ეკონომიკის სამინისტროები არ ასახელებენ სარგებლის სწორ რაოდენობას და მეორეც, გარემოზე მიყენებული ზიანის მონეტარულად გამოსახვაც შესაძლებელია, თუ სამინისტრო ამის პოლიტიკურ ნებას გამოხატავს.

რამაზ გოხელაშვილმა ისაუბრა არსებულ სიტუაციაზე ყაზბეგში. მან აღნიშნა, რომ დემარკაცია არ არის ჩატარებული. ეროვნული პარკის შექმნის პროცესი ძალიან გაიჭიმა, გამოჩნდა უამრავი პრობლემა და გამოიკვეთა ეკონომიკური ინტერესები. მოსახლეობასთან ინტენსიური მოლაპარაკებების საფუძველზე ფართობი 8000-დან 80000 ჰექტრამდე ავიდა. საჭიროა ვიმსჯელოთ გაფართოების ნაწილში 80 000-დან 70 000 ჰექტრამდე ჩამოყვანის კომპრომისზე წასვლა ხომ არ ჯობია დროის დაკარგვას, რადგანაც წელს თუ ვერ მოესწრება კანონპროექტის გატანა, შემდეგ უფრო მეტი ეკონომიკური ინტერესი გაჩნდება. საჭიროა პრაგმატული მიდგომა ამ საკითხისადმი.

ზურაბ ჯავახიშვილი დაინტერესდა, იძლევიან თუ არა გარანტიას დანარჩენ ტერიტორიებზე თუ ამ მომენტში ჩვენ მათი რეკომენდაციები გავითვალისწინეთ.

თომა დეკანოიძემ უპასუხა, რომ თუ არსებულ 4 მონაკვეთს გავასწორებთ შემდეგ კანონპროექტი გავა მთავრობაზე და დიდი ალბათობით დამტკიცდება, თუმცა არანაირი გარანტია არ მოუციათ, გარდა საუბრისა.

ირაკლი შავგულიძე დაინტერესდა იმ წინაპირობებით რაც მანამდე იყო.

დავით მარკოზაშვილმა აღნიშნა, რომ სხვა სამინისტროების არგუმენტი ქვეყნის განვითარება და ამ შემთხვევაში გვაყენებენ დილემის წინაშე, რომ ხალხი უფრო მნიშვნელოვანია ვიდრე ბიომრავალფეროვნება.

პაატა შანშიაშვილმა აღნიშნა, რომ ეს ტერიტორია სამართლებრივად აღიარებულია და არსებულს არ უნდა შეეხონ. მან აღნიშნა, რომ ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ფაქტიურად უკანონოაზე ითხოვს თანხმობას.

ზურაბ ჯავახიშვილმა სააგენტოს შესთავაზა გამოიყენოს ის ბერკეტები რომლებიც გააჩნია არსებული ნაკრძალის, წითელი ნუსხის კანონის, ბუნების კონვენციისა და ზურმუხტის ქსელის ვალდებულების შესახებ.

თომა დეკანოიძემ შესთავაზა წევრებს რომ შეგროვდეს მყარი არგუმენტები.

მარიკა ქავთარიშვილმა აღნიშნა, რომ ასევე უნდა მოხდეს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მიმართ საქართველოს მთავრობის მიერ 2015 წელს აღებული ვალდებულებების მოხსენიება, რომელიც გულისხმობს ქვეყნის მიერ აღებულ ვალდებულებას დაცული ტერიტორიების არსებული ფართობის გაზრდის შესახებ.

აქ აღსანიშნავია ერთი მნიშვნელოვანი გარემოების გახსენება. ხდის ხეობა იყო ბუნების ძეგლების კანდიდატი ტერიტორია. ზემოხსენებული კომპანია „ფერი“, რომელიც სხვა ჰესებსაც აშენებდა ყაზბეგის რაიონში, ცდილობდა ხდის ხეობაში, მდინარე ბროლისწყალზე მცირე (5 მეგავატიანი) ჰესის აშენებაზე ნებართვის მოპოვებას. სამინისტრომ ერთხელ ეკოლოგიური ექსპერტიზის უარყოფითი ნებართვა გასცა. ბუნების ძეგლების კომისია ამ დროს განიხილავდა ახალი ბუნების ძეგლების შექმნის საკითხს. სამწუხაროდ, ხდის ხეობის საკითხი დღის წესრიგიდან ამოიღო დაცული ტერიტორიების სააგენტომ. ამის შემდეგ, „ფერიმ“ განმეორებით მიმართა გარემოს დაცვის სამინისტროს და მოიპოვა მცირე ჰესის აშენების ნებართვა. როდესაც კვლავ დაისვა ხდის ხეობაში ბუნების ძეგლის შექმნის საკითხი, სააგენტომ და სამინისტრომ თქვეს, რომ ხეობის დარჩენილ ნაწილს მიენიჭებოდა ძეგლის სტატუსი და შევიდოდა პარკის შემადგენლობაში, რადგან ერთი დათმობა უკვე მოხდა. ახლა როგორც ვხედავთ, კიდევ ერთ დათმობას მოითხოვს ენერგეტიკის სამინისტრო. არ არსებობს არანაირი გარანტია, რომ ეს იქნება საბოლოო დათმობა.

ირაკლი შავგულიძემ გამოხატა სურვილი მოხდეს პრეცედენტი და წამყვანი როლი მიენიჭოს კონსერვაციას. მან ასევე შესთავაზა სააგენტოს დახმარება არგუმენტების მოგროვებაში.

ზურაბ გურიელიძემ აღნიშნა, რომ ხდის ხეობის დათმობა არ შეიძლება. მან აღნიშნა, რომ მათ მიერ ჩატარებულმა ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის შედეგებმა აჩვენა, რომ ხდის ხეობაში ჯიხვის რაოდენობა ძალზე მაღალი იყო ამ მდინარეზე მცირე ჰესის მშენებლობის დაწყებამდე. მას შემდეგ, რაც 5 მეგავატიანი მცირე ჰესი აშენდა და ამისთვის საავტომობილო გზა გაკეთდა, ჯიხვები ფაქტიურად გაქრნენ ხეობიდან. აღნიშნული დასკვნა არის სამინისტროში, მაგრამ სამწუხაროდ სამინისტრო მას არ იყენებს გადაწყვეტილებების მიღებისას და სხვა სამინისტროებთან ურთიერთობისას. ზურაბ გურიელიძემ ასევე მოიყვანა სვანეთის მაგალითი, სადაც თეთნულდზე სათხილამურო ტრასის გაყვანას მოჰყვა ჯიხვების რაოდენობის შემცირება, შეწუხების ფაქტორის გაზრდის გამო. ამავდროულად მოხდა ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლების კლება, რადგანაც ეკოტურისტები იქ სწორედ ჯიხვების სანახავად დადიოდნენ.

ირაკლი მაჭარაშვილმა განაცხადა რომ ვერცერთი სამინისტრო დაასაბუთებს რომ 5 მეგვტ-იანზე პატარა სიმძლავრის ჰესის მშენებლობა არის ქვეყნისთვის უფრო მნიშვნელოვანი, ვიდრე ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია. ამიტომ საჭიროა საბჭოს გადაეგზავნოს მასალები როგორც ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოების პროექტი, ისე სხვა სამინისტროების არგუმენტები ამ გაფართოების საწინააღმდეგოდ, რათა მომზადდეს დასაბუთება.

საბჭოს წევრებმა გამოთქვეს სურვილი, რომ დაცული ტერიტორიების კურატორი მინისტრის მოადგილე დაესწროს მნიშვნელოვანი საკითხების განხილვას და გაიაროს კონსულტაციები სპეციალისტებთან მანამ, სანამ დახურულ კარს მიღმა გაიმართება მოლაპარაკებები ენერგეტიკის მინისტრის მოადგილესთან. მათ ასევე აღნიშნეს, რომ მსგავსი საკითხები უნდა წყდებოდეს საჯარო განხილვების საფუძველზე.

დაადგინეს:

საბჭოს წევრებმა მხარი არ დაუჭირეს შენიშვნებისა და რეკომენდაციების განხილვის გარეშე მიღების საკითხს და მოითხოვეს აღნიშნული საკითხის გარშემო არსებული დოკუმენტაციის მიწოდება უახლოეს ვადაში, რათა მოხდეს არგუმენტების შემუშავება და სააგენტოსა და სამინისტროს პოზიციების გამყარება. მათ ასევე აღნიშნეს, რომ საჭიროა ამოქმედდეს გარკვეული მექანიზმები, როგორებიცაა დონორებთან მიმართვა, ვინაიდან ამ შემთხვევაში, როგორც დაცული ტერიტორიების, ისე ენერგეტიკულ პროექტებს აფინანსებს გერმანული KFW და ისინი არ უნდა მოქმედებდნენ ორმაგი სტანდარტებით.

3. მესამე საკითხად განხილული იყო კინტრიშის დაცული ტერიტორიების რეკატეგორიზაცია.

მომხსენებელი: თომა დეკანოიძე

თომა დეკანოიძემ საბჭოს წევრებს გააცნო არსებული სიტუაცია და აღნიშნა, რომ 1959 წელს, როდესაც შეიქმნა კინტრიშის ნაკრძალი მოხდა აქ არსებული სოფლებიდან მოსახლეობის გასახლება და მათთვის ალტერნატიული საცხოვრებელი ადგილებით დაკმაყოფილება. მიუხედავად ამისა, მათ უმეტესობას არ დაუკარგავს კავშირი მამა-პაპისეულ სახლებთან და ეწევიან მომთაბარე ცხოვრებას, ხოლო ნაწილი მუდმივად ცხოვრობდა ნაკრძალის ტერიტორიაზე არსებულ სოფლებში. ვინაიდან ნაკრძალის ტერიტორიაზე სოფლების არსებობა არ იყო „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონთან შესაბამისობაში 2007 წელს სააგენტოში არსებული კომისიის გადაწყვეტილებით მოხდა სოფლებისა და გზის მიმდებარე ტერიტორიებისათვის დაცული ლანდშაფტის სტატუსის მინიჭება. „დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში-საქართველო“ პროექტის

ფარგლებში ჩატარდა კინტრიშის დაცული ტერიტორიების საბაზისო კვლევები. კვლევებზე დაყრდნობით გაანალიზდა კინტრიშის დაცული ტერიტორიების რეკატეგორიზაციის საკითხი. მხედველობაში მიღებული იქნა კინტრიშის ნაკრძალის მნიშვნელობის საკითხი, მისი ისტორია, დაცული ლანდშაფტის ტერიტორიის შიგნით მცხოვრები მოსახლეობის პრობლემატიკა.

გაანალიზდა რამდენად შესაბამისობაშია დაცული ტერიტორიების სისტემის კანონთან კინტრიშის დაცული ტერიტორიების არსებული კატეგორიები, და არსებული სივრცით-ფუნქციური დაგეგმვით მიღწევადია თუ არა ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის მიზნები და დაცული ტერიტორიის ეფექტური მართვა. შემოთავაზებული იქნა, რომ მოხდეს არსებული დაცული ლანდშაფტისა და ნაკრძალის ბაზაზე კინტრიშის ეროვნული პარკისა (10 406 ჰა) და კინტრიშის ნაკრძალის (3108.5 ჰა) შექმნა.

თომა დეკანოიძე ასევე აღნიშნა, რომ ეროვნული პარკის მომიჯნავედ არის საკმაოდ განვითარებული მტირალას ეროვნული პარკი და არის იდეა, რომ მტირალას გრძელი ბილიკი გაკეთდეს რომელიც გადავა კინტრიშში.

ირაკლი შავგულიძემ განაცხადა, რომ თუ კინტრიშის და მტირალას თემა ერთმანეთს მიეხმება შემდგომი ნაბიჯები წმინდა კონსერვაციული თვალსაზრისით უნდა გადაიდგას.

პაატა შანშიაშვილი დაინტერესდა რა კავშირი აქვს კინტრიშის დაცული ტერიტორიების რეკატეგორიზაციას UNESCO-ს საიტთან

რაზეც ხათუნა წიკლაურმა უპასუხა, რომ რადგანაც მიმდინარეობს UNESCO ს კანდიდატ საიტად ამ ადგილების წარდგენაზე მუშაობა აუცილებელია, რომ გადაწყვეტილი იყოს სტატუსი.

ირაკლი შავგულიძე დაინტერესდა, როგორია ჰაბიტატების თვალსაზრისით ის ტერიტორია რომელიც უნდა ამოირიცხოს.

ხათუნა წიკლაურმა უპასუხა, რომ ეს არის არყნარები და მურყნარები.

თომა დეკანოიძე: ვიდრე ნაკრძალი შეიქმნებოდა ეს ტერიტორია ეკუთვნოდა სატყეო მეურნეობას, ინტენსიური ჭრების შედეგად, დიდი მეწყერი მოხდა. რადგან ხელუხლებელი ტყეები არ იყო, ამიტომაც მოხდა ეროვნული პარკის სტატუსის მინიჭება. ეს ადგილი არჩვის, დათვის, როჭოს არეალია. თეა ბარბაქაძე დაინტერესდა, მოხდა თუ არა ველზე გასვლა, თუ არსებული ინფორმაცია ჩაიდო დოკუმენტში რამაზ გოხელაშვილმა უპასუხა, რომ მოხდა კომბინირება მონაცემების. ირაკლი შავგულიძემ მიმართა ხათუნა წიკლაურს დაეფიქსირებინა თავისი, როგორც ექსპერტის აზრი

ჰაბიტატების მნიშვნელობასთან დაკავშირებით და აღნიშნა, რომ ყოველთვის უკეთესია მოვიწვიოთ წარმომადგენელი ვინც კვლევებს ატარებს.

ხათუნა წიკლაურმა უპასუხა, რომ ეს ადგილი მნიშვნელოვანი ჰაბიტატია. ნაკრძალს და მაღალი დაცვის მქონე ტერიტორიას უფრო დიდი შესაძლებლობები აქვს UNESCO-სთვის წარსადგენად.

ზურა ჯავახიშვილმა აღნიშნა, რომ გააჩნია მიზნებს, რა გვინდა ამ ტერიტორიისგან.

თეა ბარბაქაძე დაინტერესდა გაფართოებაზე რატო არ არის საუბარი, როგორც კვლევის რეკომენდაციაშია მოცემული.

რაზეც თომა დეკანოიძემ უპასუხა, რომ ეს სატყეოს ტერიტორიებია და ამ ტერიტორიების ტყეთმოწყობაზე დიდი თანხები დაიხარჯა. ტყეთმოწყობის პერიოდის გასვლის შემდეგ შეიძლება გადაიხედოს.

დაადგინეს:

საბჭოს წევრები დაეთანხმნენ კინტრიშის დაცული ტერიტორიების რეკატეგორიზაციის საკითხს და შეთანხმდნენ, რომ როდესაც გაკეთდება ზონირების გეგმა გაეცნონ.

4. მეოთხე საკითხად განხილული იქნა დუშეთის (არაგვის) დაცული ლანდშაფტის შექმნის წარდგენა.

მომხსენებელი: მარიკა ქავთარიშვილი

მარიკა ქავთარიშვილმა ისაუბრა იმ წინაპირობებზე რომლებიც არსებობდა და რომლის შედეგადაც ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების მიზნით 2014-2016 წლებში SPPA-საქართველოს მიერ მოხდა შეხვედრების ჩატარება, გამოიკვეთა საჭიროება, რომ დუშეთის მუნიციპალიტეტის ფარგლებში ახალი დაცული ტერიტორიები შექმნილიყო და მინიჭებოდა კატეგორია. ახალი ტერიტორიები კი მოიცავდა ფშავის, პირაქეთა ხევსურეთისა და გუდამაყრის ტერიტორიებს. სამუშაო განხორციელდა გერმანიის თანამშრომლობის ბანკის (KfW) ფინანსური მხარდაჭერით SPPA-საქართველოს და მოიცავდა არსებული სიტუაციის შესწავლას, საჭირო ინფორმაციის მოგროვება/გაანალიზებას, დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციებს, მმართველობისა და მართვის ანალიზს და ახალი დაცული ტერიტორიის შესახებ შესაბამისი კანონპროექტის მომზადებას;

სამუშაოს პირველ ეტაპზე მოხდა შეთანხმება შესასრულებელ სამუშაოსთან, პარტნიორებთან, საველე გასვლებთან, საბოლოო პროდუქტის ჩაბარებასა და კონსოლიდაციასთან დაკავშირებით.

მარიკა ქავთარიშვილმა საბჭოს წევრებს გააცნო პირველადი ანგარიშის და სიტუაციური ანალიზის პროექტის ფარგლებში ჩატარებული სამუშაოს შედეგები.

მარიკა ქავთარიშვილმა ასევე აღნიშნა, რომ სიტუაციური ანალიზის საფუძველზე, მომზადდა საპროექტო დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობის დასაბუთება და რეკომენდაცია შესატყვის კატეგორიასთან დაკავშირებით, ხოლო მმართველობისა და მართვის ანალიზი საფუძვლად დაედო ახალი დაცული ტერიტორიისათვის მართვის მოდელის შემუშავებას. მანვე აღნიშნა, რომ მომზადებულია და დაცული ტერიტორიების სააგენტოში გადაგზავნილია კანონპროექტი ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ.

ირაკლი მაჭარაშვილმა განაცხადა, რომ ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი შეიქმნა ადგილობრივთა მოთხოვნით. 2004 წელს, როცა ლაშარის სალოცავი გაიძარცვა აღმოჩნდა, რომ პოლიციამ ვერ აღძრა საქმე, რადგან იურიდიულად არავინ არ იყო დაზარალებული. ამ შემთხვევის გამო, ფშავის მოსახლეობამ 2005 წელს მიმართა სამინისტროს დაცული ლანდშაფტის შექმნის მოთხოვნით. როდესაც შეიქმნა ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი, ის ტერიტორიები, რომლის დაცვასაც მოითხოვდა ადგილობრივი მოსახლეობა, არ შევიდა პარკის საზღვრებში. ირაკლი შავგულიძემ აღნიშნა, რომ ამ პროექტით იქმნება სათემო მმართველობის პრეცედენტი რაც ძალიან კარგია.

დაადგინეს:

საბჭოს წევრებმა მიიღეს ინფორმაცია დუშეთის (არაგვის) დაცული ლანდშაფტის დაარსებასთან დაკავშირებული მიმდინარე აქტივობების შესახებ და შეთანხმდნენ, რომ მიეწოდოთ შემდგომი ინფორმაცია.